

B.K. BIRLA CENTRE FOR EDUCATION

SARALA BIRLA GROUP OF SCHOOLS
A CBSE DAY-CUM-BOYS' RESIDENTIAL SCHOOL
POST MID TERM EXAMINATION (2025-26)

SANSKRIT (119)

Class : IX

MARKING SCHEME

Duration : 1 Hrs

Date : 08.01.2026

Max. Marks : 25

प्रश्न 1. प्रदत्तविकल्पेभ्यः उचितशब्दरूपं चित्वा वाक्यपूर्तिः क्रियताम् – (9X1=9)

- (1) ----- किं क्रियते ? (युष्मद् – तृतीया – एकवचनम्)
(घ) त्वया
- (2) ----- रसगोलकं न रोचते । (अष्मद् – तृतीया – एकवचनम्)
(ख) मया
- (3) अहं ----- पश्यामि । (राम – द्वितीया – एकवचनम्)
(ग) रामम्
- (4) अहं ----- बालकं पश्यामि । (गच्छत् – द्वितीया – एकवचनम्)
(ख) गच्छन्तं
- (5) राम लक्ष्मणः ----- पुत्राः आसन् । (राजन् – षष्ठी – एकवचनम्)
(ख) राज्ञः
- (6) विद्यालये ----- स्वागतम् अस्ति । (भवत् – षष्ठी – बहुवचनम्)
(ख) भवताम्
- (7) अस्माकम् उपरि लक्ष्मीसरस्वत्योः ----- कृपा वर्तते । (मातृ – षष्ठी – द्विवचनम्)
(ख) मात्रोः
- (8) सीता----- विशेषः अनुरागः आसीत् । (राम – सप्तमी – द्विवचनम्)
(ख) रामयोः
- (9) ----- नमः । (हरि – चतुर्थी – एकवचनम्)
(ग) हरये

प्रश्न 2. निर्देशानुसारं धातुरूपं लिखत –

- (1) 'भू' धातुः लृटलकारः भविष्यत् कालः, अन्यपुरुषः बहुवचनम् किम् ? (1X1=1)
(ग) भविष्यन्ति
- (2) 'इष्' धातुः लोट् लकारः आज्ञार्थकः, मध्यमपुरुषः बहुवचनम् किम् ? (1X1=1)
(ख) इच्छत
- (3) 'कृ' धातुः लङ् लकारः भूतकालः, उत्तमपुरुषः बहुवचनम् किम् ? (1X1=1)
(ख) अकुर्म
- (4) 'पृच्छ' धातुः लट् लकारः वर्तमानकालः, अन्यपुरुषः बहुवचनम् किम् ? (1X1=1)
(क) पृच्छन्ति

(5) 'ज्ञा' धातुः विधिलिङ् लकारः कामनार्थः, मध्यमपुरुषः द्विवचनम् किम् ? (1X1=1)

(क) जानीयाताम्

(6) 'सेव्' धातुः लट् लकारः वर्तकालः, अन्यपुरुषः एकवचनम् किम् ? (1X1=1)

(ग) सेवते

प्रश्न 3. रेखांकित शब्दान् आधृत्य प्रश्न निर्माणं कुरुत - (4X1=4)

(क) तत्र के स्वयमेव समायान्ति ?

(ख) एतत् धनं कस्याः सकाशाद् आगतम् ?

(ग) तरवः स्वविभूतिभिः केषां कामान् पूर्यन्ति ?

(घ) एषः बालः कैः सह शास्त्रार्थं करिष्यति ?

प्रश्न 4. अधोलिखितवाक्येषु रेखांकितपदानां समासं विग्रहं वा कृत्वा लिखत - (3×1=3)

(1) अष्टावक्रः विनयेन सहितम् राजानं प्राणमत् ।

(ख) सविनयम्

(2) अष्टावक्रस्य वक्रदेहं दृष्ट्वा सर्वे अहसन् ।

(ख) वक्रं देहम्

(3) छात्राः विद्यायाः आलयम् गच्छन्ति ।

(ख) विद्यालयम्

प्रश्न 5. वाक्यानि कर्तृ-कर्मवाच्याधारितं पदं चित्वा प्रपूर्य च उत्तरपुस्तिकायां लिखत- (3×1=3)

मोहनः - त्वं कुत्र गच्छसि ?

गणेशः - अहं तु आपणम् (i) गच्छामि ।

मोहनः - तत्र (ii) त्वया किमर्थं गम्यते ?

गणेशः - अहं फलानि क्रेतुम् गच्छामि ।

मोहनः - (iii) ----- फलानि क्रीणामि ।

अथवा

वाक्यानि कर्तृ-कर्मवाच्ये परिवर्त्य उत्तरपुस्तिकायां लिखत-

(1) मया पाठः पठ्यते । (कर्तृवाच्ये) अहं पाठं पठामि ।

(2) अहं गृहं गच्छामि । (कर्मवाच्ये) मया गृहं गम्यते ।

(3) शिक्षकेण श्लोकाः पाठ्यते । (कर्तृवाच्ये) शिक्षकः श्लोकान् पाठयति ।

===== सफलतायै शुभकामनाः =====